

PRZYŚPIESZAĆ (4) *vb impf*

e *pochylone*.

praes 3 sg przyśpieszã (1). ◇ [3 pl przyśpieszają.] ◇ praet [3 sg m przyśpieszãł.] f przyśpieszała (1). ◇ 3 pl m pers przyśpieszali (1). ◇ imp 2 sg przyśpieszãj (1). ◇ [2 pl przyśpieszãjcie.] ◇ [con 3 pl m pers by przyśpieszali.]

Sł stp brak, Cn notuje, Linde bez cytatu.

I. Intransit.; accelerare, appropere, festinare, properare Cn (4) :

1. *Szybko podążać (iść, bieć, jechać) (3) :* [Yfch dnia wczoraifchego na Nowigrobli widzial, gdi Iacub Katowczik z zonã Waczlawowã, y tefch z dziewczkami ymo on prętko biegli, i pital czobi fzię dzialo ze tak przifpięfchali *ZapWpolActAdv* 204/200v, 204/201; hnet ieden do Krolã wżedł/ y opowiedział/ iże pãni wdowã z dobrã bãrzo nowinã/ do W.K.M. idzie/ poniewãz ochotnie á wesoło przyśpiefza *HistFort* C8.]

[*przyśpieszać do czego:* Ey co prędzey do broni do ftrzelby/ á wżedzie Do blãnków/ przyfpięfzaycie [*ferte citi ferrum, ... ascendite muros IX 37*]/ nieprzyiaćiel iedzie *VergKoch* 244.

przyśpieszać k komu: Pstry Harpalos [*bieży*] ochotnie kniemu przyspieszãjąc. *ZbylAkteon* 49.

przyśpieszać przed kim: On [*Akteon zmieniony w jelenia*] ucieka, á owi [*psy*] spore dogoniãã, A przed nimi myśliwy chciwi przyśpieszãjã *ZbylAkteon* 49.]

przyśpieszać za kim [= goniąc kogoś] (1): *KlonWor* 43; [Ci [*straż*] fie w zawod zã nim [*tym, kto porwał królewnę*] puścili/ około ftã koni/ ku którym Pãnnã krzyczãłã by zã niã przyśpiefzãli. *HistOtton* 59].

[*przyśpieszać dokąd:* Zã nimi w infzych nawãch zãraz przyśpiefzali Do Helu/ co ze Gdańskã pośledz wyiechãli. *ZbylDroga* D.]

Zwrot: »prędko, [co prędzey] przyśpieszać« (1): A gdyzã nimi tłuźczã prędko przyśpieszãłã: Ošťãtek im konceptow w głowie pomieźãłã. *KlonWor* 43; [*VergKoch* 244].

»rychlej przyśpieszã« (1): ale by Pilãt fkazaniã nieodwołãł/ tego fie bãli [*Żydzi*]/ przeto tymrychløy s niym [*Jezusem idącym na śmierć*] przyfpięfãli. *OpecŻyw* 137v.

Przen [do czego] (1) :

W przeciwstawieniu: »przyśpieszać... wlec się« (1): Ale do złego człowiek nã koniu rãczym przyśpiefzã/ á ku dobremu nã wole fię wlecze. *SkarJedn* 383.

a. [*Bieć szybciej niż poprzednio:* Iãko lew/ ktory gdy gdzie obaczy dużego Wołu frozeięcego ku boiu/ przyfpięfza [*advolat X 456*] *VergKoch* 289.

2. *Czynić coś szybko (1) :* [Tem się [*sługa*] wymawiał, że tego nie słyższãł, żeby je [*ryby*] miał piec; przeto tak przyśpieszãł. Awa panowie jedno się naśmiali, Przypiekanych ryb wiarã dosięgãli. *Otwin(?)Erot* 85.]

[*cum inf:* Gdy tę nowinę za pewne usłyższãł, Do domu jachać juź nie tak przyśpieszãł. *Otwin(?)Erot* 101.]

Zwrot: »z pomocą przyśpieszać« (1): [*gdy biegunka człowieka osłabi*] iż potym krwãwe ftołce przychodzã kthore czerwonkã zowã: przeto zã bialey biegunki/ s pomocą przyśpiefzay *SienLek* 101.

II. [*Transit. Sprawiać, że coś nastąpi wcześniej; accelerare, admaturare Cn [co]: iż ci/ którzy Kościoły złupili/ pogwałcili/ y ípułtołzyli [...] przeciwko Státutóm [...] wielé zbroili y broią/ Bogá bluźnią/ á pomłtę Bożą ná nas przyśpiéłzáią SolikZiem E3.*]

Formacje współrdzenne cf ŚPIESZYĆ.

Cf PRZYŚPIESZAJĄC

KO